gaurrarekin konforme diranontzat, ideia ta proiekto berrieri so bildurtzen diranentzat». Tensio ta aurrerapen-aldi hauetan, sozialean eta politikan herriak iratzarten ari diren aldi hauetan, prexixo beharrezko dira bide ta ideia berriak, aurpegi emateko sendotasuna eta soluzioetan tinkotasuna. Humphrey, ordea, arabakien gizona da ta ez erabakiena, erdi-bide ta konformismoaren gizona. Berarentzat benetan ballo duena zera da: indarra, ahalmena, boterea, ta indarra partiduan datza, sindikatoetan, herriko presio-taldeetan.

Denok dakigu jakin Humphrey ta Nixo'en politika zaharrek ezin dutela erantzun tajuzko bat eman eta, noski, proiemak kaleetan jarraituko dute dantzan.

R. I.

MARKUSE'K DIOLA-TA

«Humanae vitae» enziklikak naiko eztabaida arrotu du aspalditxo hontan. Gu ez gera sartuko idazki horren mamian —*libera nos Domine*— ziur *gaudelako*, Elizak emandako dotrinari, osagarri ta argitasun asko **Elizak berak** ezarriko dizkiola aurrerantzean, batez ere, «artifiziala» ta «naturala» konzetuen saillean. Ateak, zabalak dira hortarako.

Dana dala, beste gai bat erabilli nahiko genuke, aitatua izan danetik oso urrutira ez dagoana.

«Dimensio bateko gizona» deritzan liburuan, Markuse jaunak «desublimizaziñoari» buruz diona garrantzirik handienekoa iruditzen zaigu.

Eta zer da desublimizatze hori? Bi hitzetan gaiatuko gera erakusten jakitun ez diran irakurleeri.

«Eros» instintoak, biziaren instintoak, zanpaturik egon behar du, nahi-tanahi-ez, gizarte zibilizatuan.

Hortaz, bi lege edo printzipio jartzen ditu Freud jakintsuak. Lehenengoa, **plazer ta atsegiñaren legea** da. Inkonziente saillean lege hori, lege bakarra da: atsegiña ta miña dira inkonzientearen gidari bakarrak.

Bigarren printzipioa, **errealitatearen legea** da, alegia, gizarteko gizonak Eros'en instintoa zanpatzea ta ezabatzea beharrezkoa dala. Hortan datza, hain zuzen, gizonaren zibilizaziñoa.

Eta gizonak bere lehenengo instintoa honela zanpatzen duanean, beste fenomenu berri bat agertzen da, Freud'ek **«sublimizaziñoa»** izendatzen duana.

Gizonak Eros'en instintoak menperatzen dituanean, bertan sarturik dagon indarra, beste bideetatik zabaltzen da, eta, etorri ere, hortik datoz jakinduria, artea, erlijioa, politika eta bizi hontako eginkizun ederrak oro. Eros' *en instinto reprimituak egin ohi dute Historioa, Freud'en iritzi*z.

Sublimizaziñoa, gauza ezaguna da, Freud jakintsuak berak asmatu bait zuen. Baiñan Markuse'k beste gertaera bat ikusten du gaurko zibilizaziñoan. «Aberats-gizartean», hots, «ugaritasunaren soziedadean», Eros'en plazerrak gozatzeko erreztasun handia dauka gizonak. Plazer hoiek, handiak eta txikiak, erostea erreza da zibilizaziño hontako gizonarentzat. Balezpen honen froga asko ematen digu Markuse jaunak, Eros'en instintoa ez bait da bakarrik sex-instintoa.

«On a souvent noté —dio Markuse'k bere frantzesezko argitalpenean— que la société industrielle avancée opère avec un plus grand degré de liberté sexuelle (...) Les employées de bureau-sexy, les vendeurs sexy, les «managers» jeunes et virils, sont de marchandises qui ont une trés grande valeur commerciale (...) Le sexe s'est integré aux relations publiques (...) On utilise l'energie instinctuelle liberée pour protèger le statu quo» (hau da, sistima eta gizarte industrialaren estruktura).

Bai. Eros'en indarra, ugaritasun-sistima hau indartzeko erabiltzen da eta joera horrek ondore izugarri baiño izugarriagoak ekartzen dizkio gizarteari.

Fenomenu horri **«desublimizaziñoa»** deitzen dio Markuse jaunak. Desublimizaziñoari eskerrak instintoa, zanpatu beharrean, sistimaren saltsan sartzen da.

Baiñan hori egitean, nundik sortuko da aurrerapenaren alde jokatu behar duan indarra? Nehundik ere ez.

Bigarren printziploa, errealitatearen printziploa, gure gizarteetan ez dala operatzen dio Markuse'k, eta esan nahi du, zibilizaziño industrialean, bizíaren plazerrak eskutan jartzen zaizkiela gizoneri. Ondorea da Historiaren eginkizun ta asmokizun handienak hil zorian daudela.

Desublimizaziñoak zibilizaziño-aurrerapenaren alde ez du jokatzen, bere kontra balzik.

Eta nik, nere buruari galdera hau egiten diot: maitasun askatutakoak, «amor libre» ta Eros'en milla plazerrak, progresoaren alde ala progresoaren kontra jokatzen al dute? Ezagutzen dugun sistiman printzipio nagusia, plazer ta atsegiñarena da, dudarik ez.

Berriz ere inkonzientearen legera biurtzen da gizartea.

K. S.

Gaurko "Nota laburrak" idatzi dutenak, hauek dira: Rikardo Arregi. Ramon Irizar. Mikel Mari Otero. Manolo Pagola. Karlos Santamaria. Ibon Sarasola. Joan Mari Torrealday. Manolo Urbieta.